O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
CHIRCHIQ DAVLAT PEDAGOGIKA UNIVERSITETI

“TASDIQLAYMAN”
Chirchiq davlat pedagogika
universiteti rektori
G.I. Muxamedov
____
2024 yil “29” avgust

PEDAGOGIK MAHORAT
O‘QUV DASTURI

Bilim sohasi:	100000 – Ta’lim
Ta’lim sohasi:	110000 – Ta’lim
Ta’lim yo‘nalishi:	60110100-Pedagogika

Chirchiq – 2024

<table>
<tr><td colspan="2">Fan/modul kodi
PM1604</td><td>O‘quv yili
2026-2027</td><td>Semestr
6</td><td colspan="2">ECTS - Kreditlar
4</td></tr>
<tr><td colspan="2">Fan/modul turi
Majburiy</td><td colspan="2">Ta’lim tili
O‘zbek</td><td colspan="2">Haftadagi dars soatlari
4</td></tr>
<tr><td rowspan="2">1.</td><td colspan="2">Fanning nomi</td><td>Auditoriya mashg‘ulotlari (soat)</td><td>Mustaqil ta’lim (soat)</td><td>Jami yuklama (soat)</td></tr>
<tr><td colspan="2">Pedagogik mahorat</td><td>60</td><td>60</td><td>120</td></tr>
</table>

2.

I. Fanning mazmuni.

Fanni o‘qitishdan maqsad - bakalavrlarni pedagogik mahorat, pedagogik texnika va madaniyati nazariyasi hamda amaliyoti bo‘yicha bilimli, yetuk malakaga ega bo’lishlarini ta'minlash.

Fanning vazifasi - talabalarda nutq madaniyati, pedagogik texnika, pedagogik madaniyatga doir ko‘nikma va malakalarni shakllantirishdan iborat

II. Nazariy qism (ma’ruza mashg‘ulotlari)

II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-mavzu. Pedagogik mahorat haqida tushuncha, uning o‘qituvchi faoliyatida tutgan o’rni

0‘zbekiston Respublikasining “Ta'lim to‘g‘risida”gi Qonuni asosida o‘qituvchi faoliyati mazmuniga qo‘yiladigan talablar. 0‘qituvchining umumiy madaniy saviyasi va qobiliyati. O'qituvchilik faoliyatining tizimi, kasbiy mahorati haqida tushuncha. Pedagogik mahoratning tarkibiy qismlari va ularning mohiyati.
0‘qituvchi faoliyatining asosiy yo‘nalishlari. Pedagogik bilimlar. Pedagogik zakovat. Pedagogik qobiliyat. Pedagogik texnika.

2-mavzu. 0‘qituvchi faoliyatida pedagogik qobiliyat.

Qobiliyatning psixologik-pedagogik tavsifi. Pedagogik qobiliyatning asosiy turlari. Empatiya va pertseptiv qobiliyatlar. Didaktik, tashkilotchilik, konstruktiv, kommunikativ, bilish va anglash qobiliyatlari. 0‘qituvchi irodasi, sabr-toqati, maqsadga intilishi, o‘z hatti-harakatlarining to‘g‘riligiga nisbatan qat'iy ishonchi, uning o‘z-o‘zini idora qilish hamda boshqalarga ta'sir o‘tkaza olish qobiliyati, his-tuyg‘ulari va kayfiyatini boshqara olishi, o‘z zimmasiga javobgarlikni ola bilishi, ijodiy holatni tashkil eta olishi kabi sifatlari.

3-mavzu. 0‘qituvchining kommunikativ qobiliyati.

Muloqot orqali ta'sir etish. Muloqotga kirishish. Aloqa o‘rnatish (kommunikatsiya) tushunchasi, uning mohiyati, pedagogik ta'sir etish usullari. 0‘qituvchi tomonidan muloqotga kirishish jarayonida qo’llaniladigan muomala uslublari. 0‘qituvchining kommunikativ ko‘nikmasi: “Yuzni o‘qish san'ati”, o‘zgalar holatini tushuna olish, o‘zini namoyon qila bilish, nutq vositasi hamda so‘zsiz holatda inson ruhiyatini tushuna olish.

4-mavzu. 0‘qituvchi faoliyatida muloqot madaniyati va psixologiyasi

“Muloqot” atamasining falsafiy, ijtimoiy, psixologik va pedagogik mohiyati, muloqot birligi. Pedagogik muloqot, uning o‘ziga xos xususiyatlari. Pedagogik muloqotni tashkil etish madaniyati. Pedagogik muloqotni tashkil etish bosqichlari va usullari. 0‘quv-tarbiya jarayonida pedagogik muloqot jarayonini boshqarish uslublari. Muloqot jarayonida tashabbusni boshqarish.

	5-mavzu. O’qituvchi va o‘quvchi o‘rtasidagi muloqot Dars hamda darsdan tashqari jarayonda o‘qituvchi va o‘quvchilar o‘rtasidagi muloqot, unga qo‘yiladigan talablar.O’quvchilar jamoasida ularning e'tiborlarini jalb etish va ijodiy kayfiyatlarini yaratishda o‘qituvchi muloqotining ta'siri va uning ahamiyati, o’quvchi bilan bo‘lgan muloqot jarayonida o‘qituvchi tomonidan ishontirish va ta’sir etish usullaridan foydalanish. Muloqot jarayonini boshqarish uslublari. 0‘qituvchi obro‘si. Avtoritar uslubdagi muloqot. Liberal uslubning o‘qituvchi faoliyatida namoyon bo‘lish xususiyatlari. 0‘qituvchining demokratik uslubdagi muloqoti - o‘quvchilar fikriga tayanish, ushbu fikrlarni ma'qullash shakli. llmiy pedagogik adabiyotlarda berilgan muloqot turlari (do‘stona muloqot, qo’rquv asosiga qurilgan muloqot, hazil-mutoyibaga asoslangan muloqot va boshqalar) haqida. **6-mavzu. Pedagogik nazokat va odob-axloq** Pedagogik odob va pedagogik nazokat haqidagi tushuncha. Pedagogik nazokat tamoyillari va uning vazifasi. Pedagogik nazokat me'yori: ixtisos sohasidagi burch, pedagogik adolat, ixtisosga doir vijdon izzat-nafs va pedagogik oriyat. Pedagogik nazokat-o‘qituvchi ahloqining ijodiy ko‘rinishi. Pedagogik nazokatning zarurligi. Pedagogik nazokatning mohiyati va xususiyati. O‘qituvchining dars jarayonidagi nazokati. Nazokat va taktika. **7-mavzu. Pedagogik texnika haqida tushuncha pedagogik texnikani shakllantirish uslublari** Pedagogik texnika-o‘qituvchining fe'l-atvori, yurish-turishini tashkil etuvchi usullar majmuasi.Pedagogik texnika vositasi: verbal va noverbal kommunikatsiya. Pedagogik texnikaning tarkibiy qimlari. 0‘qituvchining o‘z ruhiy holatini boshqarih texnikasi. Ish va tashqi texnika. Psixotexnikaning ilmiy asoslari. Diqqatning taqsimlanishi, kuzatuvchanlik, muayyan obyektni tez anglay olish , aniq va yorqin tasavvur etish, badiiy sezgirlik. 0‘qituvchining tashqi qiyofasi va unga qo‘yiladigan talablar. **8-mavzu. Nutq texnikasi va notiqlik madaniyati** Nutqning inson hayoti va jamiyat taraqqiyotidagi o‘rni. Mutafakkirlar va pedagoglarning so‘z va nutqning ijtimoiy jamiyatda tutgan o’rni va roli haqidagi qarashlari. Nutqning o’qituvchi va o‘quvchi o‘rtasidagi o’zaro muloqot jarayonidagi asosiy bog‘lovchi vosita ekanligi. Nutq organlari, nutq apparati. Til va nutq. Og‘zaki nutqning psixologik tuzilishi; maqsadi (nima uchun gapiryapman?), mazmuni (nima demoqchiman?). Nutq madaniyati haqida tushuncha, uning unsurlari. Nutq texnikasi: nafas olish, ovozni yo‘lga qo‘yish, uning tozalanishi, talaffuz, nutq sur'ati. O’qituvchining nutq mahoratini takomillashtirish yo’llari. **9-mavzu. 0‘qituvchining ta'lim jarayonidagi mahorati** O‘qituvchining o‘quvchilarni bilish (anglash) faoliyatini boshqarishdagi mahorati. Dars mazmunini o‘quvchilar tomonidan o‘zlashtirib olinishiga yordam beruvchi jihatlar, ularning qiziqish va faolliklarini oshirish ko‘nikmasini hosil qilish. O‘qituvchi faoliyatida ko‘tarinki ruh, yaxshi kayfiyat, ishga bo’lgan hoxishning etakchi o‘rin tutishi va ularni hosil qilish yo‘llari. **10-mavzu. 0‘qituvchining tarbiyachi sifatidagi mahorati**

	Tarbiyachi mahoratining mohiyati. Faoliyatni tashkil etishni oldindan tashhislash mahorati.0‘quvchilarni organish diagnostikasi. Jamoani organishning asosiy mezonlari. Tarbiyaviy jarayonni tashkil etishda o‘qituvchining o‘z-o‘zini tekshirishga yo’naltirilgan diagnostikasining o’rni va ahamiyati. Tarbiyachi mahoratining tizimi: ijtimoiy, estetik, axloqiy hamda texnologik. Tarbiyachi faoliyatining asosiy ko‘nikmalari. **11-mavzu. 0‘qituvchining tarbiya texnologiyalari asosida faoliyat olib borishi** Hozirgi kunda barkamol shaxsni tarbiyalash muammolari. Tarbiya texnologiyalarini modellashtirish. Tarbiyaviy jarayon va tarbiya mazmunini modellashtirish. Tarbiya qonuniyatlari va tarbiya mazmuni tamoyillarini modellashtirish. Tarbiya texnologiyalarini qo’llashda pedagogik vositalardan foydalanish. Tarbiya ko’rganlikni aniqlash (diagnostika). **12-mavzu. 0‘qituvchi pedagogik faoliyatida kompyuter texnologiyalaridan foydalanish** Pedagogik mahoratni oshirishda zamonaviy axborot texnologiyalarining ahamiyati. Ta'lim -tarbiya jarayonida kompyuter imkoniyatlaridan foydalanish. O‘qituvchining kompyuter texnologiyalari asosida o‘quvchilar bilimini nazorat qilishi. O‘qituvchida zamonaviy axborot texnologiyalari imkoniyatlaridan foydalanish malakalarini shakllantirish yo’llari**.** **13-mavzu. 0‘qituvchi pedagogik faoliyatida kasbiy refleksiyaning o‘rni.** Kasbiy refleksiya va pedagogik faoliyat. 0‘qituvchining kasbiy mahoratini rivojlantirishda pedagogik refleksiyaning ahamiyati. Pedagogik tashxislash asosida o‘qituvchining kasbiy rivojlanishini ta'm inlash usullari. 0‘qituvchi faoliyatini pedagogik tashxislash. **14-mavzu. 0‘qituvchi mehnatini ilmiy asosda tashkil etish** Pedagogik mahoratni shakllantirishning asosiy tamoyillari: yaxlit holda yondashuv; faol muloqot; pedagogik harakatning xilma-xilligi; pedagogik ta'sirining ko‘p qirraliligi; nazariy bilim va amaliy malakalarning o‘zaro bog’liqligi. **15-mavzu.0‘qituvchi mahoratini takomillashtirish yo’llari va shart-sharoitlari.** O‘qituvchi mehnatini nazariy va amaliy jihatdan tashkil etish va uning o‘qituvchi mahoratini shakllantirishdagi ahamiyati. Maqsadning qo‘yilishi-pedagogik faoliyatni tashkil etishning tayanch unsuri: maqsadning izchilligi **III. Seminar mashg‘ulotlar bo‘yicha ko‘rsatma va tavsiyalar** Seminar mashg‘ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi: 1. Pedagogik mahorat, uning o ‘qituvchi faoliyatida tutgan o’rni. 2. O‘qituvchi faoliyatida pedagogik qobiliyat. 3. O‘qituvchi faoliyatida muloqot madaniyati va psixologiyasi. 4. Pedagogik texnika va o ‘qituvchining mahorati. 5. Nutq texnikasi va madaniyati haqida. 6. O‘qituvchi mahoratini takomillashtirish yollari va shart-sharoitlari. 7. pedagogik texnikani shakllantirish uslublari

	8. Nutq texnikasi va notiqlik madaniyati 9. O‘qituvchining ta'lim jarayonidagi mahorati 10. O‘qituvchining tarbiyachi sifatidagi mahorati 11. O‘qituvchining tarbiya texnologiyalari asosida faoliyati 12. O‘qituvchi pedagogik faoliyatida kompyuter texnologiyalaridan foydalanish 13. O‘qituvchi pedagogik faoliyatida kasbiy refleksiyaning o‘rni. 14. O‘qituvchi mehnatini ilmiy asosda tashkil etish 15.O‘qituvchi mahoratini takomillashtirish yo’llari va shart-sharoitlari. **IV. Mustaqil ta’lim va mustaqil ishlar** Mustaqil ta’limni baholash – bu talabalarning jamoaviy tartibda va yakka tartibda berilgan amaliy loyihalarni bajarishlari orqali amalga oshiriladi. Bunda har bir talabaga bitta jamoaviy loyiha va ikkita yakka tartibda bajariladigan loyiha beriladi. Talaba berilgan loyihaning maqsad va vazifalarini, mohiyatini tushungan holda qo‘yilgan masalani o‘rganib, izlanishlar olib boradi. Olingan natijalarni tahlil qilib, hulosalari bilan taqdimotlar tayyorlab himoya qiladi. Ishchi fan dasturida loyihalarning soni, mavzusi, mazmuni bajarish usullari va topshirish muddatlari to‘liq ochib beriladi. **Mustaqil ta’lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:** 1. «Men tanlagan kasb» mavzusida ijodiy insho yozish. 2. Izohli lug‘atlar bilan ishlash va o‘qituvchi atamasi haqida ma'lumot to‘plash. 3. «Barkamol avlod orzusi» kitobini o ‘qib chiqish va asosiy fikrlarni konspekt qilish. 4. Sharq mutafakkirlari, chetel va Evropa, O‘zbekistonlik pedagog olimlarning o‘qituvchi va uning mahorati haqidagi fikrlarini o’ganish va to‘plash. 5. Fakultetdagi dars va mashg‘ulotlarda o‘qituvchilar tomonidan auditoriya diqqatini jalb etish, talabalarga ta'sir etish, ular bilan munosabatga kirishish, o‘rganish bo‘yicha qollanilayotgan usullarni oTganish, to ‘plash, yozib borish. 6. Muloqot jarayonini boshqarish usullarini qiyosiy tahlilini o‘tkazish. 7. «Muallim - qalb me'mori» (M alla Ochilov) kitobini o‘qish, asosiy fikrlarni o’ganish va konspekt qilish. 8. Fakultetda dars jarayonida uchraydigan nizolarni o‘rganish va yechim ini tahlil qilish. 9. 0 ‘qituvchi kasbini aks ettiruvchi em belem a tayyorlash. 10. «Nutq madaniyati asoslari» (Qudratov T.) kitobini o‘qib o‘rganish. 11. Fakultet (o‘rta maktab, akademik litsey, kasb-hunar kolleji) o‘qituvchilarining darslarini kuzatish va dars fragmentini yaratish. 12. Tanlangan mavzu asosida jamoaviy ijodiy ishning rejasi, stsenariysini tuzish. 13. O‘z-o‘zini tarbiyalash yoki o‘z ustida ishlash shaxsiy dasturini tuzish. 14. Fakultet (universitet) da tanlangan o ‘qituvchining ish tajribasini o ‘rganish va umumlashtirish. 15.Kasbiy pedagogik madaniyat 16. Zamonaviy o‘quv jarayonini takomillashtirishda pedagogning shaxsiy va kasbiy o‘zini-o‘zi rivojlantirsh metodikasi.

	17. O‘qituvchining innovatsion faoliyatini shakllantirish shartlari. 18. O‘qituvchilarda kreativlikni rivojlantirish omillari. 19. Abdulla Avloniyning asarlaridagi pedagogik g’oyalari. 20. A.S.Makarenkoning pedagogik faoliyati va mahoratli pedogga
3.	**V. Ta’lim natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)** **Fanni o‘zlashtirish natijasida talaba:** • ‘‘Pedagogik mahorat” o‘quv fanini o ‘zlashtirish jarayonida: - pedagogik mahorat haqida tushuncha, uning o ‘qituvchi faoliyatida tutgan o ‘mi; - pedagogik mahorat fanining vazifalari va asosiy tarkibiy qismlari; - o ‘qituvchi pedagogik qobiliyatini rivojlantirish funktsiyalari; - pedagogik muloqotning o ‘ziga xos xususiyatlari va funktsiyalari; - pedagogik nazokatning mohiyati va xususiyatlari; -ta'lim jarayonida o ‘qituvchiga qo ‘yiladigan talablar va ijodiy kayfiyatni boshqarish yo‘llari; - tarbiyachilik mahoratining tarkibiy qismlari **(bilim);** • - o‘qituvchilarning kasbiy mahoratini takomillashtirish yo‘llari; - pedagogik texnikani shakllantirish uslublari; - o‘qituvchi pedagogik qobiliyatini rivojlantirish funktsiyalarini qo‘llay olishni; - pedagogik texnikani shakllantirish uslublarini am alga oshirish y o ‘llarini; - ta'lim jarayonida o ‘qituvchiga q o ‘yiladigan talablar va ijodiy kayfiyatni boshqarish yo sllarini qo‘llay olishni; - ta'lim -tarbiya jarayonida kom pyuter imkoniyatlaridan foydalanish yo ‘llarini qo’llay olishni; - o‘qituvchi mehnatini ilmiy asosda tashkil etish y o ‘llarini qo‘llay **(ko‘nikma).** • - ta'lim jarayonida o‘qituvchiga qo‘yiladigan talablar va ijodiy kayfiyatni boshqarish y o ila rin i qo‘llay olgan holda bajarish; - tarbiyachilik m ahoratining tarkibiy qismlaridan foydalangan holda ta 'lim jarayonini tashkil etishda pedagogik muloqot, pedagogik qobiliyatlardan foydalanish ko‘nikmalariga ega bo‘lishi kerak **(malaka).**
4.	**VI. Ta’lim texnologiyalari va metodlari:** • ma’ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual loyihalar; • jamoa bo‘lib ishlash va hioya qilish uchun loyihalar
5.	**VII. Kreditlarni olish uchun talablar:** Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to‘la o‘zlashtirish, tahlil natijalarini to‘g‘ri aks ettira olish, o‘rganilayotgan jarayonlar va tushunchalar haqida mustaqil mushohada yuritish, joriy va oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo‘yicha variantlar asosida yozma topshiriqlarni bajarishi zarur.

6.	**VIII.Asosiy adabiyotlar**
	1. Axmedova M.T. Pedagogik konfliktologiya. -T.: Adabiyot uchkunlari, 2017. - 320 б.
	2. Azizxodjaeva N.N. Pedagogik texnologiya va pedagogik mahorat. -T .: O‘zbekiston yozuvchilar uyushmasi, 2006.-159 b.
	3. Xoliqov A. Pedagogik mahorat. -T.: lqtisod-m oliya nashriyoti, 2011.- 420 b.
	4. Ziyomuxammedov B. Pedagogik mahorat asoslari. -T.: tib-kitob, 2009.
IX. Qo‘shimcha adabiyotlar	
	1. Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat’iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik - har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo’lishi kerak. O’zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2016 yil yakunlari va 2017 yil istiqbollariga bag’ishlangan majlisidagi O’zbekiston Respublikasi Prezidenti nutqi. Xalq so’zi gazetasi, 2017.16 yanvar, №11
	2. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va oliyjanob xalqimiz bilan birga quramiz. “O’zbekiston”, 2017.
	3. Pirmuxamedova M. Pedagogik mahorat asoslari.- T.: 2001.
	4. Mahmudov N. M. O'qituvchining nutq madaniyati. Darslik. - T.: O'zbekiston milliy kutubxonasi, 2007. - 185 b.
	Axborot manbalari 1.www.cspu.uz 2. www.pedagog.uz 3. www.edu.uz 4. www.gov.uz 5. www.ziyonet.uz 6. www.istedod.uz
7.	**Chirchiq davlat pedagogika universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va universitet Kengashining 2024 yil “_29_” _avgust 1-sonli_dagi qarori bilan tasdiqlangan**
8.	**Fan/modul uchun ma’sullar:** I.D. Qodirov - CHDPU, “Pedagogika” kafedrasi mudiri, pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD). v.b. dots. S.N. Jamoldinova - CHDPU “Pedagogika” kafedrasi o‘qituvchisi.
9.	**Taqrizchilar:** G.S. Abdullayeva - CHDPU “Pedagogika” kafedrasi professori, pedagogika fanlari doktori. Z.K. Ismailova – “TIQXMMI” Milliy tadqiqot universiteti professori, pedagogika fanlari doktori